

Postanowienie z dnia 19 lipca 2007 r.

I BP 21/07

Uwzględnienie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie prowadzi do jego zmiany lub uchylecia (art. 424¹¹ § 2 k.p.c.), a jedynie umożliwia stronie wystąpienie przeciwko Skarbowi Państwa z żądaniem naprawienia szkody (art. 417¹ § 2 k.c.). Dlatego w postępowaniu wywołanym wniesieniem tej skargi, dokonanie merytorycznej oceny zgodności (niezgodności) z prawem prawomocnego orzeczenia uzależnione jest od wykazania wyrządzenia szkody przez jego wydanie, a w zakresie wymagań stawianych skardze - od uprawdopodobnienia szkody (art. 424¹ i 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Sędzia SN Józef Iwulski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 19 lipca 2007 r. sprawy z powództwa Barbary K.-B., Małgorzaty S., Heleny C. przeciwko Górniczemu Zespołowi Lecznictwa Specjalistycznego Fundacji „U.” w G. o dodatkowe wynagrodzenie roczne, na skutek skargi strony pozwanej o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia - postanowienia Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach z dnia 1 czerwca 2006 r. [...]

o d r z u c i ł skargę.

U z a s a d n i e n i e

Postanowieniem z dnia 1 czerwca 2006 r. [...] Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach w sprawie z powództwa Barbary K.-B., Małgorzaty S. i Heleny C. przeciwko Górniczemu Zespołowi Lecznictwa Specjalistycznego Fundacji „U.” w G. o dodatkowe wynagrodzenie roczne odrzucił apelację strony pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach z dnia 24 stycznia 2006 r. [...]. W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd Okręgowy podniósł, że apelacja została wniesiona w dniu 6 marca 2006 r. przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego, jednakże nie uiszczono od niej należnej opłaty

zgodnie z art. 13 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.). W ocenie Sądu Okręgowego, pozwana nieprawidłowo uiściła opłatę podstawową od apelacji w kwocie 90 zł (3x30), podczas gdy powinna uiścić opłatę stosunkową od wskazanej wartości przedmiotu zaskarżenia 9.044,93 zł, czyli w kwocie 453 zł. Ze względu na to, apelację należało odrzucić bez wezwania do uzupełnienia opłaty (art. 130² § 3 k.p.c.). Zdaniem Sądu Okręgowego, art. 35 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych ma zastosowanie wyłącznie do pracownika, co wynika z zestawienia tego przepisu z art. 96 ust. 1 pkt 4 tej ustawy, natomiast pracodawca, wnosząc w sprawie z zakresu prawa pracy pismo procesowe podlegające opłacie, zobowiązany jest uiścić opłatę stosunkową przewidzianą w art. 13 ustawy o kosztach sądowych, niezależnie od tego, czy jest stroną powodową, czy pozwaną.

Pozwany wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia z dnia 1 czerwca 2006 r., wskazując jako naruszenie: 1) art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji RP, „poprzez jego niezastosowanie a to wobec zastosowania wykładni celowościowej przepisu art. 35 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych”; 2) art. 78 Konstytucji RP, jako że wskutek zastosowania celowościowej wykładni art. 32 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych postępowanie w sprawie stało się, w rzeczywistości, jednoinstancyjne; 3) art. 35 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych oraz 4) art. 379 pkt 5 k.p.c. W ocenie pozwanego, został on pozbawiony możliwości obrony swych praw w procesie na skutek odrzucenia apelacji, a Sąd dokonał błędnej wykładni art. 35 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych, uznając, że wpis od apelacji powinien być stosunkowy, mimo jednoznacznej i niebudzącej żadnych wątpliwości treści tego przepisu. W ocenie skarżącego, powyższe naruszenia prowadzą do zanegowania podstawowych zasad porządku prawnego oraz konstytucyjnych praw oraz wolności człowieka i obywatela przez uniemożliwienie obrony swoich praw w dwuinstancyjnym postępowaniu sądowym. Zdaniem pozwanego, zaskarżone postanowienie jest oczywiście niezgodne z art. 35 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych. Jego wydanie naraziło pozwanego na szkodę wobec uprawomocnienia się wyroku Sądu pierwszej instancji, mimo złożenia apelacji, na mocy którego „powódki mogą uzyskać klauzulę wykonalności i wszcząć skuteczną egzekucję sądową, a pozwany (...) w sprawach o identycznym stanie faktycznym i prawnym takie wyroki na podstawie swych apelacji wzruszał, doprowadzając do ponownego rozpoznania spraw”. Pozwany zaznaczył, że postanowienie nie podlega wzruszeniu w dro-

dze zwykłych środków odwoławczych, gdyż z uwagi na wartość przedmiotu zaskarżenia sprawa nie jest sprawą kasacyjną, zatem nie przysługuje na nie zażalenie w trybie art. 394¹ § 2 k.p.c.

Wskazując na powyższe, pozwany wniósł o stwierdzenie, że zaskarżone postanowienie jest niezgodne z prawem oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy wziął pod uwagę, co następuje:

Zgodnie z art. 424¹ § 1 k.p.c., skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje od orzeczenia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Skarga powinna zawierać: 1) oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości lub w części; 2) przytoczenie jej podstaw oraz ich uzasadnienie; 3) wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne; 4) uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy; 5) wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe; 6) wniosek o stwierdzenie niezgodności orzeczenia z prawem (art. 424⁵ § 1 k.p.c.).

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest środkiem prawnym, który w razie jego uwzględnienia będzie stanowić podstawę wystąpienia z powództwem przeciwko Skarbowi Państwa o naprawienie szkody wyrządzonej tym orzeczeniem (art. 417¹ § 2 k.c.). Jej uwzględnienie nie prowadzi do zmiany (uchylenia) zaskarżonego orzeczenia, lecz jedynie do stwierdzenia jego niezgodności z prawem (art. 424¹¹ § 2 k.p.c.), po to aby strona mogła wystąpić przeciwko Skarbowi Państwa z żądaniem naprawienia szkody. Dlatego w postępowaniu wywołanym wniesieniem tej skargi, dokonanie merytorycznej oceny zgodności (niezgodności) z prawem prawomocnego orzeczenia uzależnione jest od wykazania wyrządzenia szkody przez wydanie orzeczenia, a w zakresie wymagań stawianych skardze od uprawdopodobnienia szkody.

Postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 1 czerwca 2006 r. o odrzuceniu apelacji niewątpliwie kończy postępowanie w sprawie, jest prawomocne i nie podlegało

zaskarżeniu skargą kasacyjną ani zażaleniem do Sądu Najwyższego. Jednakże - jak wyżej wskazano - przedmiotem skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia może być wyłącznie orzeczenie, którego wydanie wyrządziło stronie szkodę. Pozwany w treści skargi nie przedstawił uprawdopodobnienia powstania po jego stronie szkody spowodowanej wydaniem przez Sąd Okręgowy zaskarżonego postanowienia. Za takie uprawdopodobnienie (a tym samym za spełnienie ustawowego wymagania konstrukcyjnego skargi przewidzianego w art. 424¹ § 1 pkt 4 k.p.c.) nie można z pewnością uznać stwierdzenia, że wydanie postanowienia „naraziło pozwanego na szkodę, a to wobec faktu uprawomocnienia się, mimo złożonej apelacji, wyroku (...), na mocy którego powódki mogą uzyskać klauzulę wykonalności i wszcząć skuteczną egzekucję sądową”. Taki wywód nie uprawdopodobnia powstania szkody, lecz jedynie formułuje założenie, że szkoda może (hipotetycznie) powstać w przyszłości, gdyby powódki wszczęły skuteczną egzekucję przeciwko pozwanemu. Twierdzenie pozwanego nie daje natomiast podstaw do uznania, że szkoda po jego stronie już powstała wskutek wydania zaskarżonego postanowienia. Przesłanką dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest bowiem istnienie szkody w chwili wnoszenia skargi, a nie możliwość wystąpienia szkody w przyszłości (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2006 r., II CNP 13/06, OSNC 2006 nr 6, poz. 110 oraz z dnia 15 lutego 2006 r., IV CNP 7/05, LEX nr 192046).

Ewentualna szkoda, jaka może powstać w przyszłości po stronie pozwanego, nie wynika też bezpośrednio z wydania zaskarżonego postanowienia Sądu Okręgowego. Zaskarżone postanowienie jest bowiem orzeczeniem o charakterze formalnym, procesowym, które bezpośrednio nie zobowiązuje pozwanego do zapłaty świadczeń. Szkoda, która może powstać wskutek takiej zapłaty pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z wyrokiem uwzględniającym powództwo (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, OSNC 2006 nr 7-8, poz. 141 oraz z dnia 15 lutego 2006 r., IV CNP 7/05, LEX nr 192046).

Z tych względów skarga podlegała odrzuceniu na podstawie art. 424⁸ § 1 w związku z art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.

=====